

Tekniikan historia sillanrakentaja

Teknologia ei ole inhimillisen toiminnan vastakohta, vaan sen olennainen osa. Historiallinen tutkimus puolestaan tarjoaa mahdollisuuden ottaa askel taaksepäin ja arvioida ihmiskunnan ja teknologian vuorovaikutusta pitkällä aikavälillä. Tekniikan historialla on siksi erinomaiset mahdollisuudet toimia välittäjänä ihmistieteellisten ja teknologisten näkökulmien välillä, kun keskustelemme yhteiskunnan tulevaisuudesta.

Suomen kaltaisessa pienessä maassa kotimainen tiedejulkaiseminen on yhtä aikaa suuri mahdollisuus ja valtava haaste. Suomenkielinen, vertaisarvioitua tutkimusta julkaiseva journali mahdollistaa paikallisesti ja kansallisesti kiinnostavien kysymysten tarkastelun tarkkuudella, joka ei suurissa kansainvälisissä lehdissä olisi yleensä mahdollista. Itsenäinen julkaisutoiminta tarkoittaa kuitenkin myös jatkuvaa tasapainottelua tieteellisten vaatimusten, taloudellisten mahdollisuuksien ja aikataulullisten rajoitteiden ristiaallokossa. *Tekniikan Waiheita* -lehden vahvuus on aina ollut sen läheiset yhteydet insinöörikumtaan: tekniikan historian käytännön toimijoihin. Toisaalta akateeminen julkaiseminen vaatii korkeatasoista tutkimusta, kriittistä vertaisarviointia ja selkeitä prosesseja.

Aloitin vuoden vaihteessa *Tekniikan Waiheita* -lehden uutena päätoimittajana seurattuani sitä ennen julkaisutoimintaa useita vuosia Tekniikan historian seuran hallituksessa ja lehden toimituskunnan jäsenenä. Edeltäjäni Aaro Saharin kaudella lehti otti jättäjäismäisiä askeleita kohti avointa tiedejulkaisemista. Lehdessä siirryttiin digitaaliselle julkaisualustalle ja samalla toteutettiin vanhojen numeroiden digitalisointi- ja arkistointiprojekti. Päätös luopua paperisen lehden painamisesta oli vaikea, mutta taloudellisesti välttämätön. Samalla digitaalinen julkaiseminen ja arkiston avaaminen kaikkien käyttöön toi tekniikan historian tutkimuksen laajemman yleisön ulottuville.

Historiallisilla erityisaloilla on omat traditionsa, teoreettiset keskustelunsa ja yleisönsä. Tekniikan historia ei ole tässä poikkeus. Suomi on kuitenkin aivan liian pieni maa liian korkeiden raja-aitojen rakentamiseen tieteenalojen välille. Pysyäkseen elinvoimaisena ja ajankohtaisena, kotimaisen tekniikan historian tutkijoiden tulisi aktiivisesti osallistua yhteiskunnallisiin ja akatemiisiin keskusteluihin lähitieteenalojen ja muiden sidosryhmien kanssa. Erojen sijaan on syytä keskittyä siihen, mikä meitä yhdistää.

Tämän vuoden ensimmäinen numero pyrkii lisäämään keskustelua eri taustoista tulevien, mutta tekniikan historiallisesta tutkimuksesta kiinnostuneiden tahojen välillä. Numeron avaa kahden kirjoituksen kokonaisuus, joka käsittelee tekniikan historian roolia osana modernia insinöörikoulutusta. Laajassa katsauksessa Tiina Männistö-Funk ja Saara Matala tarkastelevat tekniikan historian opetuksen ongelmia ja mahdollisuuksia teknillisissä korkeakouluissa historiallisesta perspektiivistä. Diplomi-insinööri Heikki Koposen kommentaari täydentää historiallista analyysia koulutuspolitiikan asiantuntijan näkökulmasta.

Timo Järven omakohtaisiin kokemuksiin perustuva teksti tietokonealadonnan käyttöön otosta Suomessa 1964–1967 tuo puolestaan esille kiinnostavalla tavalla painokonetekniikan mullistumisen sekä henkilökohtaisesta että organisatorisesta näkökulmasta. Muistitieto on arvokas osa historiallisen tiedon säilömistä tutkimuksen ja tulevien sukupolvien käyttöön, mutta Järven katsaus puhuttelee varmasti myös muita tietokoneiden ja sanomalehtialan historiasta kiinnostuneita.

Tekniikan museoilla on keskeinen rooli teknologisen kulttuurin välittämisessä suurelle yleisölle. Museot tavoittavat myös sellaisia ryhmiä, joille *Tekniikan Waiheita* -lehden kaltaisten julkaisujen lukeminen ei ole ajankohtaista, esimerkiksi alle kouluikäisiä lapsia. Marianna

Karttusen katsaus Tekniikan museon lapsille suunnatun ”Kummituksen keksintökone” -näyttelyn suunnittelusta ja toteutuksesta avaa mahdollisuuden kurkistaa museotoiminnan vitriinien taakse: Miten tehdään näyttely, joka kestää kolmivuotiaiden räkänenät ja kymmenvuotiaiden kiipeilyn, avautuu lukutaidottomille ja kiinnostaa myös mukana tulevia vanhempia?

Kirja-arvostelut ovat osa akateemista keskustelukulttuuria. Tässä numerossa julkaistaan kolme kirja-arvostelua, jotka kuvaavat tekniikan historian monipuolisuutta kukin omasta näkökulmastaan: Niklas Jensen-Eriksenin arvostelu brittiläisen tekniikan historiotsijan David Edgertonin teoksesta ”The Rise and Fall of the British Nation,” Anitra Komulaisen arvostelu Sampsa Kaatajan kirjoittamasta Insinööriiliton historiasta, sekä Ismo Björnin arvio Kristiina Kalleisen tutkimuksesta Nils Gustaf Nordenskiöldistä.

Antoisia lukuhetkiä Tekniikan historian parissa!

Saara Matala

To cite this article: Saara Matala, ”Tekniikan historia sillanrakentaja” Tekniikan Waiheita 38, no. 1 (2020): 4–5. <https://dx.doi.org/10.33355/tw.90668>

To link to this article: <https://dx.doi.org/10.33355/tw.90668>